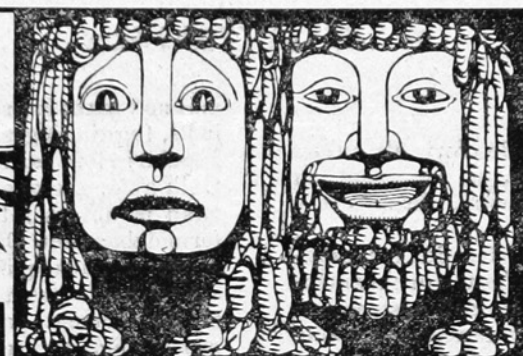

LA ESCENA CATALANA

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

PLASSA DEL PÍ, 5.

PREU: 15 céntims

(Fotografia Amadeo.)

JAUME BORRÁS en «Terra baixa»

Resum de temporada

ELS AUTORS

Espectacle que acaben de oferir els autors dramàtics de Catalunya es, verament, un alt exemple de solidaritat, desinterès y patriotisme.

El cronista, que s'ha passat, podríem dir, entre basitadors la temporada que s'acaba, n'es testimoni autèntic y imparcial de la noble conducta dels nostres dramaturges. Per xò ve a glosarla y cantarla, en acte entusiasta de justícia y reverència.

Imagineu, amics, un Teatre en confusió y tenebres—en decadència y agonía, deien alguns pessimistes;—imagineu arribat un moment en que s'acorda posarhi esmena a tanta desorganització y's funda el Sindicat d'Autors Dramàtics. Això sol—per si sol,—ja esdigne d'admiració y estima. Car no es missió de dramaturg la de ferse empresari, ans la d'escullir, entre les diverses empreses subsistents, la que millors condicions podés fer a les obres produïdes. Y no haventhi, aleshores, a Catalunya. Teatre per triar, hauria estat cosa justa que els autors, els més humils, se creuessin de brassos ab resignació mentre els de superior categoria cercaven, en terres més propícies, mercat per les seves obres. Tindríem iniciada, així, definitivament, la desmembració de nostra literatura escènica. Haurien comensat, els mestres, per triarse traductor, els que ja no'n tinguessin. Y a la llarga, de persistir les mateixes condicions de crisi d'empresaris hauria vingut l'hora del total desengany. Qui detura, aleshores, el desitg de ensajar, de probar, la producció de les obres en llengua enmatllevada?

El veieu clar l'abim, el perill, el fracàs hont era abocada la dramàtica catalana? El compreneu el mal pas, la senti la desfeta, de que acabem de salvarnos gracies al esforç, a la previssió, al patriotisme—repetimho,—dels nostres dramaturges?

Ells—els humils y els gloriosos, en sortosa solidaritat,—vencent obstacles, despreciant murmuracions, neutralisant, a còpia d'entusiasme, ironies punxantes, se feren empresaris abans de cercar Teatre, fora de casa, que volgués acullirlos; abans d'obrir camí a la dolorosa, tràgica, suïcida emigració... Agraïment fondíssim, admiració incondicional, se mereix aquest bell geste, valent y desinteressat. Ell tot sol, sense altre antecedent ni conseqüència, ja's feia digne del favor popular!

El favor popular!

Inconsciència, inconstància, volubilitat del poble; que vas y vens, fuges y tornes sense solta ni volta y

mai no't fixes; impresionable, tornadís, rodoladís, voladís, fugitiu, ingrát, primparat y esmaperdut favor popular! Hont es? Hont eres? D'hont vens? Hont vas? Qui't guíja, que quan se't solicita y fores útil fuges, y quan ja no fas falta tornes y t'imposes y acapares formidablement? Quina llei es la teva? Quina norma segueixes, anarquista, nihilista, desconcertat y desconcertant fantasma, nét del poble, fill impresionable del moment, pare pedàs a vegades,—de les improvisacions més temeraries, parastre ben sovint—de les obres millor nascudes y encaminades y de finalitat més enlairada? Com se't fixa, geni? Qui't detura, bruixot? Com se't guanya, enganyador? Com se't pert aire, vent, sospir, foc, resplendor, esperit, mite, norrès, àngel, diable o lo que siguiis?

Cal confessarho, poble, baixos els ulls, roges les galtes de vergonya: els autors dramàtics, els teus artistes predilectes de un día, aquest cop, ara que intentaven realzar per sempre la Escena Nacional, obrien les portes del Teatre sense que'l vent popular, penetranthi sorollosa, desordenament y confortadora, vingués a durlos nou coratge, redoblant les energies dels desperts y desvetllant els apàtics o adormits... Rès de nou, rès de particular—fora les obligades ovacions de cortesia de la primera vetlla,—marcà, Barcelona, la actuació del teu Sindicat d'Autors. Per què, poble? Per què, Ciutat? Per què, mare—mare!—Catalunya?

Es que ja no hi creus, poble, ab els teus artistes? Es que has considerat just el menyspreu, el desprec, ab que'ls havien tractat els mercaders? Y doncs, no essent així, per què'ls deixaves en soletat, sense escoltarlos ni mirarlos, no volentne saber rès, adhuc quant te cridaven ab afany redoblats per tal com volien oferirte lo millor de la seva ànima?

Ah, multitud, amalgama, barreja, confusió popular, que no cures de formarte un esperit, una consciència colectiva! Farsants y explotadors y llops ab pell d'ovella s'improvisen pastors, y tu els segueixes. En cambi veus atorissades, creients en tu, vessants d'amor per tu, s'acosten a parlarte y no vols, o no sabs—o no pots, encara,—escoltarles!

Malgrat la fredor inicial, la indiferència ambient, tant feridora, dels primers dies, la tasca benemèrita dels Autors Catalans seguí ab forta bona voluntat y fè redemptora.

La sala d'espectacles, oh vergonya! permaneixia,

nits seguides, en ampla, vasta y corgeladora buidor ressonant. L'escenari, però, refugi de creients y il·luminats, vibrava com un temple. Allí els actors, preparantse pel treball quotidià. Allí els actors, barrejantshi, encesos els ulls, donant concells, fent y desfent projectes, esperansats encara, pobres amadors de un poble que'ls rebutja! Esperansats en tal manera, els missers, que un hom els pendria per infants inofensius y enjogassats si no sabés que han creat una literatura, que bé deu valer tant com guanyar unes quantes eleccions! Eren allí tots, il·lusionats, contents, encesos de igual foc y fonent en la mateixa flama d'amor a l'obra colectiva, els antics ressentiments, rivalitats y antipaties. Germans en art tots ells; mestres y deixebles. Soldats tots de la mateixa Creuada. Disposats, a la una, a posar saber y valer y experiència y enginy—tot quant tenien—al servei de la Causa que havien cregut Santa.

Allí el company esquerb y solitari alegrantse de l'èxit del company y compartintne la glòria. Allí el Mestre venerat, seguint ansiosament la estrena de la comèdia del jove que comensa y apuntantne unes càlides y elogioses impresions que envia, a corre cuita, a qualsevol diari per així contribuir al millor èxit de la obra general... Allí, en una paraula, fosos recels, incompatibilitats y diferències de temperament y escola; germà tothom, tots abraçats y sentintse al moll dels ossos la veu d'aquesta Rassa nostra tant combatuda—tant y ab tanta violència,—però que no mort ni vol morir encara!

Els meus ulls han vist això que us conto, amics, y encara me'n resten admirats de la bellesa y proporcions del espectacle, y el cor emocionat...

Lo molt que han fet, com a homes, durant aquesta temporada que s'acaba, els autors catalans, difícilment pot contarse y potser mai no podrà agrairse prou. Però deixant de banda aquest aspecte de col·laboració personal a l'obra colectiva, també com a literats, com a dramaturgs, han estat generosos y altruistes en gran superlatiu.

Digueume doncs si hi ha literatura escènica capàs de resistir, durant una campanya, una estrena setmanal. Y en cas d'esserhi, quins altres autors,—sinó els nostres,—se resignarien així al tràgic sacrifici de les obres?

Era, aquest torn terrible, imposat per les tristes circumstancies. No anava gent al teatre. Estrenant forsa, variant el cartell lo més sovint possible, no planyent les novetats, potser s'animaria el públic... Y ja teniu senyalat el camí del sacrifici, y també qui'n fa mofa, subratllantlo. Doncs a pesar de tot, prescindint del profit material—y adhuc de la glòria, impossible en semblans cassos,—heusaquí formada, desseguida, la professó de les víctimes.

Una darrera l'altra queien les obres, en soletat y oblit. Un darrera l'altre, sense desdir mai ni regatejar res, els autors oferien la producció estimada. Y ni la feresa sagnant d'aquest nou espectacle—que cal veure d'aprop per compendre y plorar,—tingué prou forsa per desentumir, desvetllar o, al menys, desensopir els masells de cos y ànima?

No fan somriure, no, aquestes coses que's ressenyen, ni el tò ab que son escrites.

Recordeu, ironistes, que entre les obres ofertes hi havia la *Nausica* encisadora den Maragall, poeta eminentíssim, que acertà genialment en aquesta obra escènica. Recordeu, recordeu que *Nausica* s'ensorrà silenciosa en aquest mar sense onades ni fons que ens envolta y olega... Evoqueu, catalans, la figura del gran home representatiu que adhuc mort es vist ab indiferència pel seu poble, y plorareu ab mi l'aspror d'aquest moment sobre la nostra terra tant ressecada y endurida avui no sé sab pas per quin diabòlic malefici.

Y ni aquest desengany atidor—desolador escarni,—plegà les ales dels nostres dramaturgs.

Seguí la temporada. Buida es clar,—la sala d'espectacles; plè y fervorós—encara,—l'escenari.

Y les agrors y les rencunies y amargues cobejances que neixen y's fortifiquen quan vé un fracàs injust, hont eren? Y aquells menyspreus que paguen certs desprecis, y aquells propòsits de venjansa que abriguen aleshores fins els cors sense fel, hont feien niu que enlloc se'ls veia? Acàs, imperceptiblement y impalpables, voleiaven. Mes els nostres Autors, dignes y serens, saberen lliurar-se d'aquestes petiteses. No's murmurava pas ni's feien comentaris d'amargura. Ni retrets ni programes despectius...

Se treballava. Seguí treballantse encara. Se treballarà, ab honradesa, a la catalana, fins a l'últim moment d'aquest Calvari.

Y altra vegada—dugues o tres nits més, abans de clòures la temporada!—quan acabin les funcions al Teatre de Catalunya y surtin els autors de l'escenari, tornaràn a creuar-se, rambla avall o amunt, ab la riuada de gent—de barcelonins—de poble—que vé dels cinematògrafs y altres espectacles de baix ordre...

Oh, l'afront, la vergonya repetida de sentirse sol fent obra d'art—fent patria—fent *catalanisme*—y veure la multitud a quatre passes, freda, indiferent als teus afanys; casi morta... Casi morta, potser; però prou sorollosa encara per proporcionar-te un nou dolor agudíssim: el de sentir com si la gent,—vessant llorda antipatia,—se't mofés a la cara.

El cronista ha parlat, darrerament, ab alguns dels més significats dramaturgs de Catalunya.

Son entristits, naturalment, per la incalificable conducta general. Però esperen. Saben confiar, encara. Parlen, adhuc, de propòsits y projectes per una pròxima temporada teatral, disposats—diuen,—a l'últim sacrifici.

El cronista, admirat, pren exemple y llissó de semblants homes que, tenint—molts d'ells,—facilitats per probar fortuna en altres terres, estimen tant la propia que ni de pensament volen ferli traició...

—Ab artistes així,—pensa el cronista,—no pot morir mai un Teatre, encara que'l mateix poble, degenerat així de inconscient ingràtitut a freda y selvatge traidoria, acabés ferintlo per la espatlla!

Honor, doncs, als nostres dramaturgs, per tal com han estat prou magnànims per perdonar una vegada més,—el desamor inesplicable dels seus contemporanis!

ESTRENES D LA SETMANA

TEATRE DE CATALUNYA

Desamor.—Drama en dos actes, per J. Puig y Ferrer.

Quan un escriptor dramàtic assoleix rellevant personalitat, natural cosa es que tinga condicions característiques les quals, quan troben ambient propici y aplicació adequada, dintre les propies concepcions, proporcionen a l'autor els triomfs més assenyalats. En cambi, quan aquestes mateixes disposicions son encaixades, com per força, en una obra que no les reclamava pas ab tanta urgència, ans li convindria prescindirne un xic,—sol passar que la producció claudica justament en el punt precís en que les altres germanes seves prenen nova força y més ampla volada.

Al costat de les grans qualitats que posseeix en Puig y Ferrer, autor dramàtic,—robust sentit de la vida, visió sintètica y austera, construcció sobria, frase nervuda y plàstica,—les aptituds de un minuciós y detallat observador—indispensables per la comedia de costums,—no hi brillen pas encara. En Puig sembla defugirles y adhuc despreciarles, potser per una secreta repugnància de temperament. No li discutim la rahó que podés tenir—indiscutible en certs cassos,—però si que confirmarem les anteriors paraules, aplicantles a *Desamor*: en una producció dramàtica que siga, en certs fragments, obra de costums, son exigides y posades a proba—essencialment y ineludible,—les dots de bon observador, minuciós y detallat, que podés tenir l'autor dramàtic empenyat en escriure la comedia. Y tant serà aquesta més compresa y aplaudida, en quant la petita veritat—epissòdica y relativa, ja ho sabem; però al cap d'avall, veritat,—de ambient y *tipisme* dels personatges siga estudiada, resolta y presentada fidelment al públic.

Desamor, concretantse (passi la paraula) a ser drama de passions y idees, en equilibrada y felicíssima proporció,—així com *El gran Aleix*, casi poemàtic,—hauria triomfat sorollosa y indiscutiblement per tal com en Puig y Ferrer es poeta y pensador de volada ferma. Però *Desamor*, drama, l'acció del qual es posada—ab insistència,—a Barcelona, exigia (y més davant de l'espectador barceloní) major veritat, proporció y equilibri en la pintura dels diversos elements que constitueixen, fusionantse y completantse, l'obra escènica. Aquells personatges agegantats—en bondat o vilesa;—aquella manera d'esser y procedir, sinó convencional, al menys poc ajustada als quotidians epissodis, sobten y desorienten massa vivament per donar lloc a fer la indispensable separació entre els fonamentals acerts del poeta dramàtic y les petites equivocacions del costumista escènic. Y així veiem com, no destriantse als ulls del espectador els elements de l'obra, ans confonentse y enterbolintse més a mida que avensa la representació, projecten grans ombres els més insignificants defectes mentre els acerts definitius, humaníssims, de que està sembrada l'obra, passen imposadors, però fugitius també, y com si no estessin col·locats ab prou trassa dintre l'ambient que'ls calfa... Tot

plegat, doncs—mèrits y tares de l'obra—se barreja; se confonen els termes, penetrantse y invadintse a cada instant, y es viva llàstima: car posant l'acció llunyana y donant als personatges un aire més... convencional; presentat a distància aquell drama punyent, l'emoció que produeix hauria estat més feridora; la intenció millor capida y la voluntat den Puig y Ferrer compresa en son veritable sentit y transcendència així com,—repetimho,—passà ab *El gran Aleix*, de gloriosa memoria. No ha estat així en *Desamor* y encal advertirho llealment, car en Puig es figura de tel·leu y exigeix dura sinceritat a la crítica nostra. Sinceritat, cura y noblesa hem posat en la ressenya y així, plena de bons intents, al menys, podem oferirla al jove y ardit autor de les obres vibrantes.

Desamor fou posat en escena ab vera devoció per la companyia del Sindicat. La Emilia Baró, perfecta sempre y magnífica al final del primer y segon acte, que clou ab dugues frases vessants d'emoció y dites ab tota maestría. La Fremont, encarregada de un paper delicadíssim, mostrant talent, aplom y aquella autoritat escènica indispensable per fer acceptar al públic certes crueses a les quals no estés massa acostumat. En Borràs, actor ductilíssim, ens mostrà el seu art de interpretar encarregantse de un difícilíssim personatge que presentà y sostingué a gran altura. En Ramón Tor sugestiu, interessant com sempre. Més artista interessant y sugestiu, encara, quan sent per l'obra y l'autor que interpreta veritable admiració. Correctes en Blanca y en Bardem y posant també, en l'estudi de les respectives figures, aquell entusiasme y bona voluntat corresponents a la importancia de l'obra que s'oferia als espectadors.

INTIMA

Lluny com soc, jo sé les coses
que tu sents y no'm pots dir,
sé les il·lusions hermoses
que confies al coixí
dins ta cambra tota blanca
què fa olor de llessamí.

Sé de temps, ja, qu'ets hermosa
ab unriure enjogassat
y qu'ets franca y generosa
y qu'ets plena de bondat;
que sospires y glateixes
ab el cor enamorat.

Que llegeixes de vegades
unes cartes d'un ausent,
qu'has llegit ja mil vegades
ab devot reculliment;
que mil cops les has besades
y has plorat d'anyorament.

Qu'en ta pensa amorosida
vius unes nits estivals;
que recordes, entristida,
l'il·lusió d'un darrer vals;
y que ab goig desde llavors
escrius cartes y postals.

Sé que vius ilusionada
 ab desitjos d'estima,
 qu'en ton cor d'enamorada
 hi has teixit tot un demà,
 qu'anyores en els teus somnis
 un istiu hermós y clà,
 un istiu ple de follies,
 un istiu ple d'ilusions;
 que vaig dirte si'm voles
 prop del mar cantant cançons
 que ab els ulls tots dos parlàvem
 d'abracades y petons.

EMILI SALETA Y LLORENS.

TEATRE DE CATALUNYA

Dietari de la setmana:

Divendres dia 17; *En Joan Bonhome y Vint anys després*.

Dissabte, dia 18; *El gran Aleix* y estrena del drama en dos actes den Joan Puig y Ferrer *Desamor*.

Diumenge, dia 19; tarde y nit *El gran Aleix y Desamor*.

Dilluns, dia 20; la mateixa funció.

Dimars, dia 21; la mateixa funció.

Dimecres, dia 22; la mateixa funció.

Dijous, dia 23; la mateixa funció.

Del drama *Desamor* den Puig y Ferrer ja'n parlem en la secció corresponent.

S'anuncia, per aquest dissabte, la estrena de la comèdia en un acte den Manel Folch y Torres *Dissabte de Gloria*. L'enginyós y delicat autor de *La Germaneta* presenta en enjogassades, cultíssimes escenes, un cas rialler de desavenencies matrimonials que s'acaben de la més lògica però impensada manera possible. Lo que pot la netedat, — qu'es molt, en benestar moral y higiene dels cossos, — se veurà clarament presenciant la nova pensada escènica que en Folch y Torres ens fa la gracia de oferirnos.

El programa de les darreres funcions d'aquesta temporada del Sindicat, està constituït ab obres dels seus presidents honoraris. Se posaran en escena, doncs, *Terra baixa* de l'Angel Guimerà, *Foc nou* de l'Ignasi Iglesias y *La Mare* den Santiago Rusiñol.

Aquestes selectes representacions prometen resultar altres tants homenatjes. Bea merescuts per cert.

PRINCIPAL

Una seriosa anomenada precedeix y presideix les tres sessions que té anunciades el «Teatre Intim» en aquesta casa. L'espectacle nou, variat y ofert ab un bon gust extraordinari, amenisa y instrueix. Allà s'escolta ab avidesa y's veu ab complascencia. No vanament en Gual es reputat culte coneixedor de la historia del teatre — essencialment y pintoresca, — y es ab amor y voluntat de veritable artista que ara vé a oferir-la al públic en llissons de caient originalíssim.

Les dugues sessions de «El geni de la Comedia» han estat, doncs, un bon èxit d'ensenyances per la majoria y una delectable evocació pels escullits. Per tots plegats, motiu d'agraïment y admiració vers l'obra refinada del artista.

La primera sessió comensà ab una entusiasta y lluminosa disertació den Gual, veritable historia compendiada de la comedia. El treball acabà després d'un brillant període conténint la visió total del genre estudiat a través dels segles, ab la presentació y agrupament sintètic dels seus més grans conreuadors, segons categoria. El públic ovacionà al conferenciant que'ns donava, desseguida, un clar concepte de la comedia grega dibuixant termament la figura d'Aristòfanes el sarcàstic.

Fou evocat teatralment l'Escoliasta, y s'ensajaren *Les Granotes* a casa d'Agatarc. En la reconstrucció acabada d'aquella etat llunyana, segons idea beguda en ben variades y complexes fonts, en Gual va confirmarnos el seu talent de adaptació.

Les ilustracions a la conferencia finiren ab una representació fragmentaria de *Els Aucells* d'Aristòfanes completada per l'Escoliasta. La traducció, directa, bellíssima, es deguda a l'Ambrosi Carrión.

L'Enric Gimenez, primer actor y director escènic, vencé les grans dificultats que oferia pels artistes el nou treball. Tots sortiren airosos de llur comès y cal felicitarlos ben efusivament.

La presentació també's feu mereixederadora d'elogis. Tant el decorat den Moragas, Alarma y Brunet, com el vestuari y demés detalls.

La segona de les conferencies-espectacle sobre el «Geni de la Comedia» fou també un aconeximent ben assenyalat. En Gual ens parlà del teatre entre els llatins, del teatre a la etat mitjana y del teatre a l'alba del renaixement.

En la ilustració (petits actes ab que acompanya en Gual les seves disertacions) va prescindir acertadament del teatre llatí per quant les diferencies de matts que el separen del grec haurien estat, pel públic, de ben difícil apreciació.

La ronda d'histrions, presentats pel bufó que encarnava en Gimenez, fou evocada. Aparegueren, doncs, el jotglar, el trovador, el contrafador, la Mort y el Pagès. Les decoracions den Moragas y Alarma, espléndides. Així com un bell bosc de l'Urgellès y la realisació condensada de la dansa de la mort, del rabí Sem Tob.

Entrant en el renaixement, després de l'opórtu prefaci den Gual, aparegué l'Arlequí conversant ab el conferenciant y presentantnos els demés personatges típics de la «Comedia de l'Art». Decoració digne de anotar-se, den Brunet y Pous.

Se representà, desseguida, la farsa «Arlequí Vividor». L'acció de l'obra, ben característica, y la combinació de elements tradicionals que s'hi fa, — policinella, Pierrot, capità Matamoros, Doctor, Pantaleó, Colombina — constitueixen aquesta producció en l'acert més brillant den Gual dintre les dues sessions del Cicle Històric. Els actors que prengueren part en «Arlequí Vividor», aixis com el públic, se trobaren dintre un terreny més generalment conegut y per só l'èxit arribà a ser ben popular.

Esperem, ab viva espectació, la tercera de les vetllades de «Teatre Intim», anunciada per aquest divendres.

SOCIETATS RECREATIVES.

Ateneu Gracienc (Gracia)

El dia 19 del corrent tingué lloc una representació de les obres *Gent d'ara* y *Juventut* executades pels aficionats de la casa.

Centre Moral Instructiu (Gracia)

El monòlec *De Pelagalls a Barcelona* y la comedia *L'Hereuet de la Ferreria* foren les obres que vejèrem representar en la tarde del passat diumenge, executades discretament pels senyors Guardiola, Masip, Bonafont, Aldrufeu y Rovira.

La Família Catalana

Diumenge passat l'Agrupació «Talia Jove» donà una representació del drama en tres actes *Reixes enfora*. Mitjanament anaren en l'execució les senyoretas Roca, Figuerola y senyors Carratalà, Fornaguera y Mateu; l'únic que's distingí veritablement fou el senyor Angelats.

La Marguerida (Gracia)

Baix la direcció del senyor Calmell se posaren en escena el passat diumenge les obretes *Gent d'ara* y *Coses del Oncle*. No gaire afortunada estigué en son treball la senyora Cama y N. R. en cambi la senyoreta Colom y senyors Calmell, Cabanyes y Regàs feren una tasca profitosa, el demés secundaren bonament.

L'Artesà (Gracia)

Després d'una comedia castellana en tres actes se posà en escena el passat diumenge la comedia en un acte de l'ignasi Iglesias *La colla d'en Pep Mata*, desempenyada discretament pels elements de aquest quadro escènic.

Centre A. Català (Sant Gervasi)

Ab la mateixa interpretació que la primera vegada va tenir lloc el diumenge passat en aquest Centre la segona representació de la obra romàntica en quatre actes *La Reina Jove*.

Ateneu de Sant Gervasi

Papà Ministre, drama en tres actes y *Sirena*, marina en un acte, foren les obres que tant magistralment posaren en escena el passat diumenge els senyors Capatons y Sala.

Tant en la primera com en l'última estigueren enmotllats en llurs papers, además dels dos directors, la senyora Nogaret y els senyor Clariana, Castells y Vilaplana.

Reunió Familiar (Hostafrancs)

El passat diumenge se donà en aquest local una representació del drama en tres actes *Els Vells*, que anà mitjanament jugada; se destacaren la senyora Artigas y senyoreta Milà y senyors Sospedra y Marco.

La Benéfica

Per benefici del director senyor Alonso, s'hi representà *Maria Rosa* ab una execució deficiente. Cal elogiar al senyor Davi que reuneix bones condicions.

A la obreta del senyor Casulleres *Ab dona... tots contents*, no hi donaren gens de relleu.

Cente Plá de Bagés

Baix la direcció del senyor Vilar s'hi representà *Aucells de pàs*. L'execució anà admirable per lo que pertany a les senyoretas Baró, Borralleres y Riera, com els senyors Vilar, David, Davi, Monné y Cuadrado, ajudant els demés ab carinyo y voluntat.

Hi ha en preparació, el benefici del senyor Davi.

Ateneu Regionalista del Poblet

El passat dissabte tingué lloc una funció extraordinaria a benefici de la actriu senyoreta Roca. L'obra representada si-gué *La Mare*, ab execució dolenta.

Clarís

Diumenge passat se posaren en escena les obres *El pati blau* (Rusiñol y *Comedia de les comedies* (Giol).

La execució fou notable en general, distingintse el director senyor Figuerola y Ventura y les dames senyores Arasa y Fortuny.

S'estrenà una bonica decoració deguda als senyors Castañé y Alfonso.

Círcol de Sans

Nombrosa concurrència omplia aquest teatre, ahont s'hi representà diumenge passat l'obra *La festa del blat*, per la notable companyia d'aficionats que dirigeix en Joan Drets. L'interpretació com que's tractava d'una aposta, o concurs organitzat pel setmanari «De tots Colors» va anar admirablement, demostrant una vegada més les excelents aptituds del director senyor Drets. Detallar la tasca un per un dels que hi treballaven fora feina llarga, y sols ens concretarem a dir que

el conjunt fou excelent, com no s'acostuma a veure gaire en entitats recreatives.

Els felicitem cordialment a tots; actors y aficionats. El concert magistral.

Sportment's Park

S'han representat les obretes *Ditxós ball de màscaras* y *Indicis*, junt ab sarsueletas catalanes que han desempenyat regularment els elements que treballen en aquest local.

Pabelló Tetuán

La sarsuela *El primer día* y la pessa *Un sogre de Damocles*, han sigut representades ab carinyo per les senyores Hernando y Fanals y els senyors Fanals, Murtra, Noms y Perez.

Atenen Obrer del districte II

La funció en honor del distingit autor en Manel Folch y Torres, va revestir caracters de solemnitat artística, posantse en escena les celebrades produccions originals de l'homena: *at L'oncle Rector* y *Les ales de cera*, essent molt ben presentades, aixís com inmillorablement jugades per tots quants hi prengueren part, qu'eren els principals de l'elenc que tan honra el nom de la casa.

No podem resistir la temptació de dir que la senyoreta Duran, aquella ingenua Duran, es una esperança del difícil art de Talía, aixís sempre la veiem en tots quants papers se li encarreguen; la senyoreta Albert, bé; la senyora Vidal, discretíssima.

La labor encarregada als aficionats també meresqué forts aplaudiments, obligantlos a sortir al palc escènic infinitat de vegades junt ab l'autor, als senyors Boquet, Garrigó Farraróns, Fàbregas, Torruellas y Valls.

DE NOSTRES CORRESPONSALS

Bellvis.—«La Lira» El dia 16 ens donà comiat la companyia Pubill, ab el drama *El místic*, resultantne una execució regular y una entrada escassíssima.

Badalona.—«Teatre Espanyol.» El diumenge prop passat la companyia Terradas-Casas, representà la tragèdia del gran Guimerà *Lo Fill del rei*. Gran fou l'èxit obtingut per aquesta companyia en la execució de tan difícil obra. Fem especial menció de la senyora Ferrer y senyors Terradas y Casas, els quals es-

tigueren a envejable altura en els seus respectius papers y seguien per ordre de mèrits els senyors Boné, Clapé, Giró, Caballé, Campmany, Costa y Navarro.

Per fi de festa posaren en *Un crim sensacional*, que feu passar un bon rato al públic.

«Picarol.» Dimecres, dia 15, varies entitats de la localitat organisaren en aquest coliseu un bonic festival qual producte deu destinarse a benefici de les famílies de les víctimes badalonines

del Riff y dels joves badalonins que lluiten en aquelles terres africanes.

Va posarse en escena el popular drama de Guimerà *La reina jove*, interpretat per l'Agrupació artística del centre de U. F. N. R. de Badalona.

L'interpretació bastant discreta, mereixentse els actors forces aplausos en els moments culminants de l'obra.

Sabadell.—«Teatre Euterpe.» El diumenge 5, tingueren la visita de la companyia que dirigeix l'Antoni Piera, posant en escena el drama *Tristos amors*, que obtingué una execució acatadíssima per el senyor Piera y senyora Rovira, secundats pels demés intèrprets.

A la nit estrenaren *El misteriós Jimmy Samson*, qu'agradà molt per la bona presentació y execució que li donaren les senyores Rovira, Bayona, nena Moller, y els senyors Piera, Munt-Rosés, Màntua, Socias, Llano, Ripoll, Mer, Moller, Vila, Güell y nen Núñez.

«Círcol tradicionalista.» El diumenge dia 11, tingueren la visita de la Secció dramàtica del Centre Tradicionalista de Tarrasa, els quals posaren en escena el drama *Els masells*, y la comedia *El memorialista*.

«Societat Choral Colón.» El dia 5 hi donà un programa de rialla *continua* la Secció Dramàtica que dirigeixen els senyors Paine y Cunillé, ab les comedies; *Els tremendos*; *Campi qui pugui* y *Els mals esperits*; les quals foren les delícies del públic.

El diumenge passat representaren el drama *Terra baixa*, que sortí molt arrodonit per tots els intèrprets y en parti-

cular el senyor Cunillé ab el protagonista. La comedia, *Els tres toms*, agradà moltíssim pel senyor Fainé, sent secundat ab molt bon acert per tots els demés.

«Academia Catòlica.» El diumenge 6, representaren el drama *La clau de sasa*; en el desempenyo hi sortiren airoso quiscuns dels personatjes, emprò en conjunt deixà molt que desitja per manca d'assaïjos.

El dia 12, se donà una segona representació del drama de Pitarra *Lo ferrer de tall*; que malgrat el ser canviat tot el repart dels que l'interpretaren la primera vegada, tingué una execució acatadíssima pels senyors Altes (a) Ramoneda, Fontdevila, Junyent, Mas (P. y Ll.) y Casamiquela; el senyor Prat, quelcom insegur,

«Centre Sabadellenc.» (Gelats). Ens ha donat comiat la Agrupació Tutan, ab el drama *Lo mas perdut*, y la marina de Apeles Mestres *Sirena*.

Arenys de Munt.—«Centre Democràtic.» Condolits els socis de aquesta societat de la llarga y penosa malaltia que ve sofrint en Joan Mora Vila, conserje de dit Centre, el dia 19 del corrent el quadro dramàtic del mateix, ab la cooperació de la senyoreta Remei Gil, celebraren funció de benefici, estrenantse el drama en tres actes original den Josep Miranda, director del quadro, *Somni de vida*. Obreta que's feu interessant fragmentariament, per lo que'l públic aplaudí vegentse obligats actors y autor a sortir en escena a rebre els aplausos que se'ls hi tributaren,

Molt bé el senyor Miranda (autor) y senyoreta Gil, en els protagonistes; els senyors Rucarols, Perramón, Riera, Soler, Riba y Mapà, molt bé y el nen Rucarols estigué admirable, sobretot recitant el monòlec *Abandonat*.

Finalisaren la funció ab la divertida comedia *Tal hi va qui no s'ho creu*. Tots ne sortiren divinament.

Lleida.—El dia 2, debutà en el teatre del senyor Cerigné, la companyia del actor Fabià Mercader, portant com a primera actriu la dama Marta Vallespi. Debutaren ab el drama *Lo nuvi*, y se han representat, alternant ab obres castellanes les catalanes, *Terra baixa*, *Lo plet de'n Baldomero*, *La festa del blat*, *Gent d'ara*, *Flors y Violes*, *Lo llit del capità*, *Lo carro del vi*, y alguna que altra, essent aplaudit en les quatre primeres el notable treball de la senyoreta Ballespi y senyors Mercader, Pujol y Lluellas, encara que aquest últim en algunes d'elles exajerà la nota còmica, cosa que nosaltres censurem forsa y més tractantse de un actor de la valua del senyor Lluellas. Les demés parts, senyores Panadés, Domínguez y senyors, Cervera, Ginastet, Riera y Miret, encara que una mica fluixos, es mantigueren sempre valents en sos caudals respectius. El públic, que ha sigut escàs sempre, ha aplaudit fortament als artistes, fentlos aixecar la cortina, diferents voltes.

El dia 12 es despediren del públic Lleidatà, a causa de la mort del gerent del teatre, no poguent acabar la *tournee* com ells tenien projectada.

NOVES Y COMENTARIS

Dediquem les 32 pàgines de folletí d'aquest número a avensar la publicació de la magnífica comedia dramàtica den Josep Morató

EL TRESOR

obra esperada ab veritable afany per totes les companyies, tant professionals com d'aficionats, que desitjen posarla en escena.

EL TRESOR

acabarà de repartirse (cobertes y tot) ab el número vinent. Y, per desseguida, seguint lo més d'aprop possible l'èxit y actualitat teatrals, preparem les edicions de

EN JOAN BONHOME

comedia en quatre actes den Pous y Pagés y

LA ESOBOGERRADA

de l'Antoni Muntanola.

En aquesta Administració continuen enquadrant-se—15 céntims exemplar,—els folletins de

LA GERMANETA

Y preguem, altra vegada, als col·leccionadors, que conservin els folletins en bon estat y sense tallarlos a fi de poder fer, quan sia hora, unes ràpides y ben artístiques enquadernacions de les obres que editem dintre la nostra Biblioteca Teatral.

El perfecte amor, comedia en tres actes de R. Bracco, traducció catalana dels senyors Reparaz y Jordà, ha estat la darrera obra estrenada, aquesta temporada, al Teatre Principal. No arribem a temps de parlarne, però prometem ferho en el número vinent.

Es mort l'eminent Marcellí Menéndez y Pelayo, una de les poques figures indiscutibles de la mentalitat ibèrica contemporània.

Nasqué a Santander en 1856. En la Universitat de nostra Barcelona cursà la carrera de Filosofia y Lletres fins conseguir el títol de llicenciat, essent deixeble den Milà y Fontanals. D'aleshores data l'amor, sempre creixent, que el gran Menéndez y Pelayo sentí per aquesta terra.

Aquest amor, testimonià diverses vegades—y ab tanta honra y profit pels catalans,—durant la vida del grau home de lletres, li ha valgut, en la mort, a més de una admiració incondicional, el dolor y respecte de tot un poble. No en và en Menéndez y Pelayo fou autor de l'obra importantíssima «Arnaldo de Vilanova, médico catalán del siglo XIII».

Descansi en pau el sabi amic de Catalunya.

Entre les obres que, segons dèiem, s'endú per representar la companyia italiana de l'Alfred Sainati, hi posàvem *La Botta* den Morató, essent aixís que *La Jova* es l'únic títol reconegut a la tragèdia que ha merescut semblants honors d'una companyia estrangera. Fem ab molt gust aquesta rectificació.

Y posats a parlar de *La Jova*, afegirem un'altra flairosa floreta a la seva fulla de serveis: aquesta obra acaba de ser representada—segons ens comunica nostre corresponsal,—al Teatre Mariano Moreno de Buenos Aires, en funció organitzada pel simpàtic «Casal Català». En la mateixa festa se posaren en escena altres dues produccions de nostre repertori; *Jordi Erin* den Burgas y *Duetto* den Manel Folc y Torres.

Y posats a donar notícies d'aquesta mena, direm que *Amor telefònic* de l'Aulés, *La nit dels Reis* den Salvador Vilaregut y *L'Agència d'Informes comercials* den Pompeius Gener, també han estat representades, darrerement, fora de Catalunya. El «Centre Català» de Rosario de Santa Fè n'és el benemèrit responsable.

Estàn a punt d'aparèixer els dos primers volums de les obres completes den Joan Maragall, editades per la casa Gustau Gili.

La empresa mereix els més entusiastes elogis y no cal dir com l'obra del mestre es digna de perpetuar-se.

La edició constarà de 10 volums formant un conjunt de més de 3000 planes. D'aquets volums n'hi haurà 5 destinats a *Articles y Elogis*, 2 a *Poesies*, 1 a *Traduccions de Goethe* y 2 a *Escrits en prosa*.

Els preus de subscripció s'adapten als exigits en edicions populars, dintre les garanties de una bona presentació. Son, doncs, verament temptadores les condicions ab que s'ofereixen les obres completes del nostre gran poeta nacional.

A casa en Gustau Gili, editor, (carrer de la Universitat, 45) s'admeten subscripcions.

L'acceptació ab que's publiquen els números de *Suplement a La Escena Catalana* va augmentant cada dia. Y en vista del bon èxit obtingut per en Salvador Bonavia ab la seva comèdia *Vint anys després*, hem resolt editar un altre *Suplement* que posarem a la venda proximament y que continuarà, sencera, ab cobertes y tot, aquesta divertida producció.

El preu del mentat número *suplement* serà, com el dels anteriors, extraordinariament econòmic: 20 cèntims exemplar.

Vegis ara, arrodonint la ressenya de l'estrena de *Vint anys després*, alguna cosa de io que ha dit la premsa barcelonina:

Diu *El Teatre Català*:

«Dimecres al vespre va estrenar-se en aquest teatre la comèdia en un acte *Vint anys després*, original del festiu escriptor Salvador Bonavia.

L'obreta, escrita sense altra pretenció que la de fer riure al públic, fentli agradable una hora, consegüeix a meravella el seu propòsit, puig tota ella està ornada dels xistos y acudits qu'han fet popular al seu distingit autor.

Apart de l'injusta protesta d'alguns — molt pocs — que van anar al teatre amb ànim de pendres a broma l'obra que s'estrenava y que, feren certes manifestacions de desagrut fora de lloc, perquè en Bonavia no devia proposar-se resoldre res transcendental a l'escriure *Vint anys després*, l'obreta va ésser ben acollida y força aplaudida al final.

En l'interpretació s'hi lluien les senyoretes Pla, Roldán y Verdier y els senyors Bergés, Galcerán, Capdevila y Gulxer.

Desitgem que *Vint anys després*... de l'estrena, l'obra encara figuri en els cartells dels nostres teatres.

Y perdonat ens sia el xisto»

Diu el *Diario de Barcelona*:

«En el Teatro Cataluña (Eldorado) se ha estrenado el juguete de don Salvador Bonavia, *Vint anys després*, en el que abundan los chistes y situaciones cómicas, que los espectadores celebran con grandes risotadas. Despues del estreno, el autor fue llamado repetidas veces, entre aplausos.»

Diu el *Diario del Comercio*:

«El celebrado autor cómico Salvador Bonavia estrenó anteanoche la comedia en un acto titulada *Vint anys després*, que fué premiada con aplausos.

Al cabo de veinte años de ausencia, el marido anuncia á la esposa la vuelta al hogar, que lo encuentra intacto, y á los pocos minutos riñen por el mismo defecto que motivó su separación el día de la boda; pero la esposa durante ese tiempo ha aprendido á perdonar y callar y hacen las paces para siempre.

Presenta algunos tipos secundarios bien apuntados. El diálogo es fácil y abunda en chistes de los que caracterizan á su autor, que fueron celebrados por la concurrencia.

En la interpretación se distinguieron las señoras Pla y Roldán y los señores Bergés y Galcerán.

El señor Bonavia no pudo recibir los aplausos del público, por no encontrarse en el escenario.

Diu *La Prensa*:

«Anoche se estrenó en el teatro de Cataluña, la comedia en un acto *Vint anys després*, original del aplaudido y festivo escritor don Salvador Bonavia, fuente inagotable de sabrosos chistes.

El señor Bonavia ha hallado un asunto muy jugoso y es preciso confesar que estuvo tan afortunado en el pensamiento como en su desarrollo.

Al «Palau de la Música Catalana» tingué lloc, diumenge al matí, un acte en honor y memoria den Joan Maragall organitzat per la «Joventut Nacionalista».

La festa, que revestí gran serietat y importancia, començà ab la lectura de un treball den Joaquim Ruyra en el qual s'hi estudia la personalitat den Maragall poeta, periodista y pensador. Se llegiren després diverses poesies del homenatjat y finalment en Joan Alcover ens donà a conèixer una interessantíssima conferencia sobre la personalitat literaria del poeta. Lo mateix aquest treball que els anteriors, foren escoltats ab molta devoció y acullits entre grans aplaudiments.

Els comedians del Sindicat d'Autors senyores Emilia Baró y Ramona Mestres y senyors Carles Capdevila y Ramón Tor, representaren, cloent la solemnitat, la pastoral de Goethe *Eridon y Amina*, traducció den Maragall. La fé, bona voluntat y acert d'aquests artistes, foren reconeguts y premiats, merescudament, pel públic que seguí l'obra ab vera simpatía. La direcció artística, a càrrec de l'Adrià Gual, inmillorable.

Es a Barcelona, hont permaneixerà algún temps, el culte literat italià Josep Lleó Pagano.

Aquest nom assolí certa popularitat entre els nostres artistes, uns quants anys enrera, aleshores que's publicava *Joventut* (en qual Revista col·laborà en Pagano) y s'estrenava, per la companyia Vitaliani, el drama d'aquet autor *Oltra la vita*.

En Pagano va publicar, a més, una obra crítica alguns capítols de la qual anaven dedicats a les nostres primeres figures literaries d'aquella època.

Siga ben vingut l'il·lustre escriptor.

D'Administració.

Preguem als subscriptors qu'estàn en descubi't de pago, que se serveixin posarse al corrent dintre de la present setmana, a fi de regularisar les nostres relacions y evitar el tenirlos que esborrar de la llista blanca.